

„Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.”
(art. 2 ust.1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. tekst jednolity (Dz. U. z 2015 roku, poz. 163 z późn. zm.)

Celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia odpowiadają okolicznościom uzasadniającym udzielenie pomocy oraz realnym możliwościom finansowym Ośrodka.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- 2) pracy socjalnej,
- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- 4) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- 5) realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- 6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbiu realizował szeroki zakres zadań wynikający z następujących ustaw:

- Ustawa o pomocy społecznej,
- Ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- Ustawa o dodatkach mieszkaniowych,
- Ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu dla rodzin wielodzietnych,

- Uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020,
- inne przepisy prawne nakładające wykonywanie zadań na ośrodki pomocy społecznej.

Na terenie naszej gminy na koniec grudnia 2015 r. zamieszkiwało 5.006 mieszkańców. Świadczeniami z pomocy społecznej objęto 212 rodzin a liczba osób w tych rodzinach wynosi 480. Oznacza to, że 9,59 % mieszkańców naszej gminy korzysta z pomocy Ośrodka. W danych tych nie ujęto poradnictwa, gdyż nie prowadzimy rejestru tych osób, ponieważ chcą one pozostać najczęściej anonimowe. Sprawy te najczęściej dotyczą: pomocy w wypełnieniu różnego rodzaju wniosków, pomocy w napisaniu CV, udzieleniu informacji o zasadach udzielania świadczeń, informacji o ogólnych przepisach ZUS, PUP itp. Z pomocy tej korzysta ok 10 osób miesięcznie (często są to porady telefoniczne).

Klientami pomocy społecznej są głównie osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym.

Powody przyznania pomocy przez OPS:

- ubóstwo - 198 rodzin,
- bezrobocie - 128 rodzin,
- bezdomność – 9 rodzin,
- niepełnosprawność - 57 rodzin,
- długotrwałej lub ciężka choroby 28 rodzin,
- potrzeby ochrony macierzyństwa – 9 rodzin,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych – 20 rodzin,
- alkoholizmu – 7 rodzin,
- zdarzenie losowe – 7 rodziny.

W większości przypadków podstawą do udzielenia pomocy było równocześnie występowanie kilku przesłanek. Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje osobom lub rodzinom, w których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza netto miesięcznie:

- dla osoby samotnie gospodarującej - 634 zł,
- dla osoby w rodzinie - 514 zł,

przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wyżej wymienionych.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek udzielania pomocy osobom i rodzinom znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, przy czym pomoc ta może być

świadczona w formie pieniężnej lub niepieniężnej, a podstawą przyznania pomocy jest wywiad rodzinny przeprowadzony przez pracownika socjalnego i wydana na tej podstawie decyzja.

Budżet Ośrodka w 2015 r. stanowiła:

- dotacja z budżetu państwa na realizację zadań własnych i zleconych,
- dotacja z budżetu Gminy na realizację zadań własnych.

Realizacja ustawy o pomocy społecznej – struktura wypłaconych świadczeń w 2015 r.:

- 1) **zasiłki stale** – przyznawany jest osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, które spełniają warunki ustawowe. Wydatkowano dotację z budżetu wojewody na wypłatę zasiłków w kwocie 276 012 zł.
- 2) **zasiłki okresowe** – przysługują w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego, przy jednoczesnym spełnieniu warunków ustawowego kryterium dochodowego. Otrzymano dotację z budżetu wojewody w wysokości 188 455 zł.
- 3) **zasiłki celowe w tym specjalne zasiłki celowe** – zasiłki celowe to świadczenia pieniężne przyznawane w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. Zasiłki przyznawane były na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych tj. zakup żywności, odzieży, obuwia, opału, lekarstw, opłacenie energii elektrycznej, zdarzenie losowe. Wydatkowano kwotę 20 109 zł z budżetu gminy.
- 4) **schronienie** - udzielono schronienia dla 5 osób bezdomnych na kwotę 11 405 zł, która przebywały w noclegowniach, schroniskach dla osób bezdomnych.
- 5) **odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej** - 3 mieszkańców gminy przebywa w domach pomocy społecznej głównie z uwagi na potrzebę całodobowej opieki i pielęgnacji powodu złego stanu zdrowia lub podeszłego wieku. Wydatkowano na ten cel kwotę 69 204 zł z budżetu gminy.
- 6) **składki na ubezpieczenia zdrowotne** - opłacane za osoby pobierające zasiłek stały. Wydatkowano dotację w kwocie 25 618 zł.
- 7) **praca socjalna** - jednym z głównych zadań gminy w zakresie pomocy społecznej (bez względu na posiadany dochód) jest wykonywanie pracy socjalnej. Praca socjalna dotyczy niemal każdej rodziny zgłaszającej się o pomoc do Ośrodka. Jest to jedna z bardzo ważnych i pracochłonnych form pomocy, polegająca przede wszystkim na dotarciu do świadomości klienta, że pracownik socjalny chce i może mu pomóc, pod warunkiem, że on sam, zaangażuje się w proces zmian. Pracownicy socjalni wpływają na zmianę życia

indywidualnych osób oraz rodzin, którym służą w przypadkach nagłych sytuacji kryzysowych jak i codziennych osobistych problemów. Pracownik socjalny często pełni funkcję „pogotowia ratunkowego” będąc po części prawnikiem, pedagogiem, psychologiem, pielęgniarką, doradcą czy po prostu cierpliwym słuchaczem. Pracą socjalną objęto 144 rodziny.

8) prowadzenie i utrzymanie Ośrodka – na ten cel wydatkowaliśmy kwotę 258 077 zł. W Ośrodku w roku sprawozdawczym zatrudnionych było 6 osób na pełen etat: kierownik, 3 pracowników socjalnych, referent, asystent rodziny. Natomiast główny księgowy pracuje na pół etatu. OPS zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników. W tym zadaniu dokonywane są wydatki na wynagrodzenia pracowników, szkolenia, delegacje, zakupy materiałów, opłaty za energię, telefony, ogrzewanie centralne, prowizje bankowe.

Realizacja wieloletniego programu wspierania gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywianiu” 2014-2020. Pomoc społeczna w gminie obejmowała także realizację programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Na realizację tego programu Ośrodek wydatkował środki finansowe w łącznej wysokości: 150 000 zł, z czego kwota 30 000 zł pochodziła z budżetu gminy jako wkład własny, zaś kwotę 120 000 zł stanowiła dotacja z budżetu wojewody. W ramach tego programu dożywiano dzieci w szkołach i przedszkolach (na terenie gminy i poza nią) oraz wypłacono zasiłki celowe na zakup żywności (w tym dla dzieci do czasu rozpoczęcia nauki szkolnej, osoby starsze, osoby bezrobotne).

Kolejnym zadaniem realizowanym w 2015 r. przez Ośrodek i Gminę jest **„Dostarczanie żywności dla rodzin i osób w trudnej sytuacji życiowej”**. Forma pomocy niepieniężnej, jest to wydawanie żywności w ramach programu FEAD (Fundusz Europejski Pomocy Najbardziej Potrzebującym lata 2014-2020). Żywność została przywieziona z Banku Żywności w Gorzowie Wlkp. Wydano 22 tony żywności w miesiącach: marzec, wrzesień i grudzień. Z tej formy pomocy skorzystało 345 osób potrzebujących. W skład pakietów b wchodziły: mleko, sok jabłkowy, klopsy, mielonka wieprzowa, makaron świderki, cukier, olej, kawa zbożowa, płatki kukurydziane, koncentrat pomidorowy, ser żółty, topiony, ryż, dżem, groszek z marchewką. W tym zadaniu poniesiono wydatki związane z transportem żywności w wysokości 892 zł.

Realizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W ramach realizacji tej ustawy, Ośrodek zatrudniał asystenta rodziny, który świadczy wsparcie dla 10

rodzin z dziećmi przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Wydatki na wynagrodzenie asystenta częściowo pochodziło z „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2015” ogłoszonego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Otrzymano dotację w kwocie 13 500 zł. Z budżetu gminy wydatkowano kwotę 10 678 zł. Ośrodek współfinansował także pobyt 3 dzieci w rodzinie zastępczej w kwocie 6 459 zł.

Realizacja ustawy o dodatkach mieszkaniowych. Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym w celu dofinansowania wydatków mieszkaniowych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W 2015 r. na dodatki mieszkaniowe wydatkowano kwotę 11 676 zł dla 7 gospodarstw domowych (dodatek mieszkaniowy przyznawany jest na okres sześciu miesięcy, ale jego wypłata podlega zawieszeniu w przypadku gdy zarządca poinformuje o powstaniu zaległości wnioskodawcy dodatku, zaś odwieszany jest w przypadku gdy zaległy czynsz zostanie uregulowany).

Realizacja ustawy o świadczeniach rodzinnych i ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Świadczeniami rodzinnymi są: zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna. Przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego uzależnione jest m.in. od spełnienia kryterium dochodowego, które wynosi 674 zł na osobę w rodzinie, natomiast 764 zł jeżeli w rodzinie jest niepełnosprawne dziecko. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł miesięcznie. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Świadczenia te przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna.

W 2015 r. na wypłatę świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz obsługę wydatkowano dotację w kwocie 1 594 568 zł. Świadczeniami rodzinnymi objęto 313 rodzin a świadczeniami z funduszu alimentacyjnego objęto 34 rodziny.

Realizacja ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na zasadach określonych w ustawie (czyli bezpłatnie, tak jak osoby ubezpieczone) mają prawo osoby inne niż ubezpieczone posiadające obywatelstwo polskie

i miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które spełniają kryterium dochodowe, określone w przepisach o pomocy społecznej. Dokumentem potwierdzającym prawo do ww. świadczeń jest decyzja wójta gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy, potwierdzająca to prawo. Decyzji przysługuje przez okres 90 dni, chyba że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym. Jeżeli istnieje konieczność dalszego leczenia, dłuższego niż 90 dni może zostać wydana kolejna decyzja. W 2015 roku wydaliśmy 8 takich decyzji.

Rządowy program dla rodzin wielodzietnych Karta Dużej Rodziny. W 2014 r. wprowadzona została Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny, która oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień rodzin z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Jej posiadacze mają możliwość korzystania między innymi z oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju; otrzymują m.in. ustawowe zniżki na przejazdy kolejowe; zniżki w opłatach oraz darmowe wstępy do parków narodowych. Zniżki w programie obok instytucji publicznych mogą oferować także przedsiębiorcy prywatni. Przystępując do programu zyskują prawo do posługiwania się znakiem „Tu honorujemy Ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny”. Liczba instytucji i firm, które oferują zniżki rodzinom systematycznie się powiększa. Karta przyznawana jest bezpłatnie, natomiast wydanie duplikatu podlega opłacie w kwocie 8,76 zł. W 2015 r. wnioski o przyznanie KRD złożyło 8 rodzin wielodzietnych. Faktycznie poniesione koszty programu to 93,80 zł.

Realizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Na terenie gminy Dąbie działa Zespół Interdyscyplinary, którego zadaniem jest diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele: Ośrodka Pomocy Społecznej Gminnej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, Służby Zdrowia, Sądu Rejonowego, Szkół i Przedszkoli znajdujących się na terenie gminy, organizacji pozarządowych. W roku 2015 Zespół Interdyscyplinary podejmował działania wobec 20 rodzin w oparciu o procedurę „Niebieskiej karty”.

Usuwanie skutków klęsk żywiołowych. W 2015 roku w naszej gminie doszło do zdarzeń klęskowych spowodowanych silnym wiatrem z intensywnymi opadami deszczu, w których ucierpiało 6 budynków mieszkalnych. Otrzymano dotację z rezerwy celowej na remont i odbudowę budynków mieszkalnych w wysokości 44 000 zł.

Pozostałe działania na rzecz mieszkańców gminy:

W dniu 7 października 2015 r. w Świetlicy Wiejskiej w Łagowie odbył się **Dzień Seniora**, udział w tej uroczystości wzięło 90 osób. Obecni Seniorzy potwierdzili potrzebę

takich spotkań, które pozwalają na kontakt ze znajomymi często niewidzianymi przez wiele lat. Nie zabrakło również poczęstunku, który przygotowały panie z koła gospodyń w Łagowie. Do tańca przygrywał zespół muzyczny. Wszyscy dobrze się bawili, a kiedy nadszedł czas pożegnań smutno było się rozstać. Jak zapewnili Seniorzy będą czekać na ponowne spotkanie w przyszłym roku, które odbędzie się na pewno w większym gronie. Dzień Seniora to doskonały powód aby pamiętać na co dzień o ludziach starszych, samotnych, przyjaciółach, członkach rodziny. Czasem wystarczy po prostu z nimi być. Na ten cel wydatkowano kwotę 1 520 zł.

Natomiast 17 grudnia 2015 r. po raz kolejny odbyło się **spotkanie wigilijne dla osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych**, uczestniczyło w nim 60 mieszkańców naszej gminy. Kolacja wigilijna rozpoczęła się od przeczytania Ewangelii przez księdza dziekana kanonika Dariusza Glameę, wspólna modlitwa, życzenia świąteczne złożyła Pani Wójt Gminy Krystyna Bryszewska. Przedstawienie jasełkowe przygotowali uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Gronowie. Dzielono się opłatkiem, składano życzenia, śpiewano kolędy. Każdemu z zaproszonych gości otrzymał mały upominek. Potrawy wigilijne przygotowały panie z koła gospodyń w Łagowie. Na ten cel wydatkowano kwotę 2 171 zł.

Na przełomie lipca-sierpnia 2015 r. OPS wspólnie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim wysłał na **wypoczynek letni** 12 dzieci (wiek 0d 7-15 lat) z terenu naszej gminy, pochodzących z rodzin o niskich dochodach, (dochód nie może przekroczyć 514 zł na osobę w rodzinie). Nasze dzieci brały udział w dwóch koloniach: jedna odbyła się w Ośrodku Wypoczynkowym Pomorze, Kąty Rybackie, druga Ośrodek Wypoczynkowy Halina Fredro Olcza, Zakopane.

W miesiącach maj - sierpień 2015 r. organizowaliśmy **prace społecznie użyteczne** dla 5 bezrobotnych. To instrument rynku pracy skierowany do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, które korzystają jednocześnie ze świadczeń pomocy społecznej. Prace te mogą być wykonywane w wymiarze do 10 godzin tygodniowo (40 godzin w miesiącu) na terenie gminy, w której bezrobotny zamieszkuje lub przebywa. Powiatowy Urząd Pracy refunduje ze środków Funduszu Pracy do 60% minimalnej kwoty świadczenia przysługującego bezrobotnemu tj. kwota 3 888 zł. Natomiast 40 % finansowane jest z budżetu gminy tj. kwota z 2 592 zł. Łączny koszt tego zadania wynosi 6 480 zł.

Zakończenie:

Środki finansowe jakimi dysponował Ośrodek w 2015 r. pozwoliły na objęcie pomocą wszystkich rodzin, które złożyły wniosek i spełniły przesłanki ustawowe. Zgodnie z zasadami

ustawowymi pomoc ukierunkowana była głównie na zaspokojenie całości bądź części niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, zapewnienie przynajmniej minimalnych środków do samodzielnej egzystencji. Zaznaczyć należy jednak, iż świadczenia pieniężne niezależnie od ich wielkości pozwalają jedynie łagodzić skutki ubóstwa. Bardzo ważnym elementem pomocy jest podejmowanie działań celem usunięcia trudnej sytuacji, a więc motywowanie rodzin oraz wskazywanie możliwości rozwiązania problemów we własnym zakresie. Działania o takim charakterze wchodzą w zakres prowadzonej przez pracowników socjalnych pracy socjalnej. Podczas swojej pracy poza przyznawaniem zasiłków zajmujemy się również rozwiązywaniem, bardzo trudnych spraw życiowych. Dużą satysfakcją dla nas jest obserwowanie pozytywnych zmian jakie dokonują się w rodzinach naszych podopiecznych za naszym pośrednictwem.

Praca w Ośrodku przez wzgląd na jej specyfikę jest często bardzo stresująca, gdyż nie jest to typowa praca biurowa a praca skoncentrowana głównie na ludziach i ich problemach. Niejednokrotnie jesteśmy świadkami traumatycznych historii życiowych i pomimo zaangażowania instytucji pomocy społecznej i jej pracowników, nie zawsze udaje nam się rozwiązać problemów osób będących naszymi podopiecznymi zgodnie z naszymi zamierzeniami. Niestety coraz częściej korzystanie z pomocy materialnej sprzyja tworzeniu postaw roszczeniowych i zjawisku uzależnienia od instytucji pomocowej. Polega to między innymi na zrzuceniu odpowiedzialności za los swój i swoich bliskich na innych. Zadaniem naszym jest wspieranie a nie wyręczanie osób i ich rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, umożliwiając im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Tylko wspólne działanie wielu instytucji i osób daje szansę na kompleksową i długofalową pomoc osobom znajdującym w trudnej sytuacji. Praca na rzecz osób potrzebujących to nie tylko liczby przyznanych i wypłaconych świadczeń. To pomoc w rozwiązywaniu wielu skomplikowanych spraw życiowych. Nieocenioną rolę w niesieniu pomocy odgrywają osoby nie związane zawodowo z pomocą społeczną, są to m. in. sąsiedzi, sołtysi, radni i wielu innych ludzi, którzy potrafią dostrzec różnego rodzaju zagrożenia informując o tym na bieżąco Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbiu.

Dąbie, dnia 07.03.2016 r.

Przygotowała: Renata Bożemska-Janicka
Kierownik OPS w Dąbiu